

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

О. Ю. НІКІТЧЕНКО
С. В. НЕСТЕРЕНКО

ПРОГРАМА

І РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»

*(для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр,
напряму підготовки 6.020107 „Туризм”).*

ХАРКІВ – ХНАМГ – 2010

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» (для студентів освітньо кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 6.020107 „Туризм”)/ Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: О.Ю. Нікітченко, ст.в. С.В. Нестеренко. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 20 с.

Укладач: доц., к.т.н. Нікітченко О.Ю., ст.в. С.В. Нестеренко.

Рецензент: доц., к.т.н. Обухов С.О.

Видання містить програму навчальної дисципліни та робочу програму навчальної дисципліни, зокрема, тематичний план навчальної дисципліни, її зміст за модулями й темами, плани лекційних занять, завдання до самостійної та індивідуальної роботи студентів, питання для самодіагностики, перелік рекомендованої літератури, а також відображає систему поточного та підсумкового контролю знань студентів.

Затверджено на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності,
протокол № 1 від 30 серпня 2010р.

© Нікітченко О.Ю.,
Нестеренко С.В.
ХНАМГ, 2010

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	4
РОЗДІЛ I. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»	5
1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни.....	5
1.2. Предмет вивчення дисципліни	6
1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця.....	6
2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	6
3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	7
4. Рекомендована основна навчальна література.....	8
5. Анотація програми навчальної дисципліни.....	8
РОЗДІЛ II. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ».....	10
1. Структура робочої програми навчальної дисципліни.....	10
2. Кваліфікаційні вимоги до студентів.....	10
3. Тематичний план навчальної дисципліни.....	12
4. Самостійна робота студентів.....	14
5. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	15
6. Інформаційно-методичне забезпечення.....	16
7. Критерії оцінювання знань і вмінь студентів.....	17
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	19

ВСТУП

Вивчати курс „Безпека життєдіяльності” необхідно в суворій відповідності до програм та лекційного матеріалу, бо тільки таке вивчення дозволяє отримати уявлення про суть дисципліни в цілому та міцні знання. Основним методом вивчення дисципліни є самостійна робота з лекційним матеріалом та практичним завданням. При виникненні труднощів в процесі вивчення дисципліни рекомендується звертатися за консультацією до викладача кафедри „ Безпеки життєдіяльності ”. Студент допускається до здачі заліку після вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних робіт і, при наявності правильних відповідей на надані тести.

В результаті вивчення курсу „ Безпека життєдіяльності ” студент повинен глибоко знати загальні закономірності виникнення небезпек, їх властивостей, наслідків впливу на організм людини і вміти застосовувати на практиці основи захисту здоров'я та життя людини й середовища її помешкання від небезпек, а також відповідні засоби та заходи щодо створення і підтримки здорових й безпечних умов життя і діяльності людини.

Програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» розроблена на основі:

- ГСВО МОНУ «Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра напряму підготовки 0201 «Туризм».
- ГСВО МОНУ «Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра напряму підготовки 0201«Туризм».
- СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра з напряму 0201 „Туризм”.

Програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» ухвалена кафедрою безпеки життєдіяльності протокол № 9 від 26.03.10р.

РОЗДІЛ I. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»

1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни:

Мета дисципліни – забезпечити відповідні сучасним вимогам знання студентів про загальні закономірності виникнення і розвитку небезпек, надзвичайних ситуацій, їх властивості, можливий вплив на життя і здоров'я людини та сформувані необхідні в майбутній практичній діяльності бакалавра, уміння і навички для їх запобігання і ліквідації, захисту людей та навколишнього середовища.

Задачі дисципліни - навчити студентів: ідентифікувати потенційні небезпеки; визначати небезпечні, шкідливі та вражаючі фактори, що породжуються джерелами цих небезпек; прогнозувати можливість і наслідки впливу небезпечних та шкідливих факторів на організм людини; використовувати нормативно-правову базу захисту особистості та навколишнього середовища, прав особи на працю, медичне забезпечення, захист у надзвичайних ситуаціях тощо.

1.2. Предмет вивчення в дисципліні:

- основи захисту особистості, суспільства, держави, людства в умовах повсякденного життя та у надзвичайних ситуаціях.

–джерела та закономірності виникнення шкідливих та небезпечних факторів у біосфері та техносфері;

–анатоמו-фізіологічні та психологічні реакції людини на дію різноманітних факторів в осередку проживання, у тому числі шкідливих та небезпечних;

–можливості організму людини в звичайних, стресових та надзвичайних умовах;

–ризик та надійність систем “людина-життєве середовище”, “людина машина” та інші;

–трудова діяльність та її негативність впливу на людину.

1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Інженерна графіка, вища математика, екологія, фізика, хімія	Охорона праці, охорона праці в галузі

2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

2.1. Модуль1. БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ (1,5 кредити/54 години)

ЗМ №1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності (0,75/27)

1. Вступ. Етапи формування БЖД як науки.
1. Безпека життєдіяльності як категорія.
2. Системний аналіз у безпеці життєдіяльності.
3. Ризик як оцінка небезпеки.
4. Правові основи безпеки життєдіяльності.
5. Державне управління та нагляд за безпекою життєдіяльності.

ЗМ №2. Людина як елемент системи „Людина – життєве середовище (0,75/27)

1. Людина як біологічний і соціальний суб'єкт.
2. Середовище життєдіяльності.
3. Фізіологічні особливості організму людини.
4. Психологічні особливості людини.
5. Роль біоритмів у забезпеченні життєдіяльності людини.
6. Медико-біологічні й соціальні проблеми здоров'я.

3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
1	2	3
<p>Студенти повинні вміти: визначати рівень безпеки системи «людина – життєве середовище»; ідентифікувати небезпеку; складати номенклатуру небезпек; визначати зону небезпеки; моделювати умови виникнення небезпечних ситуацій; керувати своїм здоров'ям та знаходити заходи для його збереження; - визначати профілактичні заходи захисту від природних небезпек; прогнозувати можливі наслідки дії природно-техногенних небезпек застосовувати засоби індивідуального захисту; надавати першу долікарську допомогу; застосовувати в практичній діяльності вимоги законодавчих і нормативних актів.</p> <p>Студенти повинні знати: загальні положення теорії управління ризиком; об'єкти та цілі безпеки життєдіяльності в системі «людина-життєве середовище» різного рівня; класифікацію джерел небезпеки, біологічні та соціальні ознаки людини, основні заходи, спрямовані на запобігання природним та техногенним небезпекма; основні джерела антропогенного забруднення; загальні причини виникнення соціальних, політичних та комбінованих небезпек; ознаки глобальної екологічної кризи; причини виникнення, загальну характеристику та класифікацію надзвичайних ситуацій; управління безпекою життєдіяльності.</p>	<p>Виробнича: ідентифікація небезпек, визначення їх просторових та хронологічних координат, величину та вірогідність їх прояву (діагностична); визначення конкретних вражаючих факторів, що є джерелами реалізації цих небезпек (стереотипна).</p> <p>Соціально-виробнича: прогнозування можливостей і наслідків впливу вражаючих факторів на безпеку системи «людина – життєве середовище» (евристична); розробка та впровадження заходів попередження реалізації небезпек (стереотипна);</p> <p>Соціально-побутова: програмування і створення здорових та безпечних умов життєдіяльності в системі «людина – життєве середовище».</p>	<p>Проектувальна: (проектно-конструкторська) – проектувати зони впливу небезпек з підрахунками масштабів впливу.</p> <p>Організаційна: вміло залучати робітників для виконання задач безпеки життєдіяльності; попереджувати реалізацію небезпек;</p> <p>Управлінська: оперативно-методичне керівництво роботою по запобіганню виникнення небезпек, Виконавська: використовувати всі заходи для забезпечення здорових і безпечних умов існування та життєдіяльності в системі „людина-життєве середовище”.</p> <p>Технічна: самостійно виконувати роботи у системі забезпечення безпеки життєдіяльності.</p>

4. Рекомендована основна навчальна література

1. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник – К.: Каравела, 2005. -327с.
2. Овчаров О.В. Конспект лекцій з дисципліни „Безпека життєдіяльності” – Харків: СОП ІОЦ ХНАМГ, -2006. -132с.
3. 4. Скобло Ю.С., Соколовська Т.Б., Мазоренко Д.І., Тіщенко Л.М., Троянов М.М. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник –К.: Кондор, 2003. -421с.
5. Лушкін В.А., Торкатюк В.І., Коржик Б.М., Ачкасов А.Є., Ніколаєнко Л.Ф. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник – Житомир, 2001. -671с.
6. Ярошевська В.М. Безпека життєдіяльності: Підручник. –К.: ВД „Професіонал”, 2004. -560с.

5.Анотація програми навчальної дисципліни

Безпека життєдіяльності

Мета - забезпечити відповідні сучасним вимогам знання студентів про загальні закономірності виникнення і розвитку небезпек, надзвичайних ситуацій, їх властивості, можливий вплив на життя і здоров'я людини та сформувані необхідні в майбутній практичній діяльності бакалавра, уміння і навички для їх запобігання і ліквідації, захисту людей та навколишнього середовища.

Предмет вивчення дисципліни - основи захисту особистості, суспільства, держави, людства в умовах повсякденного життя та у надзвичайних ситуаціях.

Модуль 1. Безпека життєдіяльності.

ЗМ №1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності.

ЗМ №2. Людина як елемент системи „Людина – життєве середовище”.
(0,75/27),

Безопасность жизнедеятельности.

Цель – обеспечить соответствующие современным требованиям знания студентов об общих закономерностях возникновения и развития опасностей, чрезвычайных ситуаций, в первую очередь техногенного характера, их свойствах, возможном воздействии на жизнь, здоровье человека и сформировать необходимые в будущей практической деятельности бакалавра, специалиста умения и навыки для их предотвращения и ликвидации, защиты людей и окружающей среды.

Предмет изучения дисциплины – основы защиты личности, общества, государства, человечества в условиях повседневной жизни и в чрезвычайных ситуациях.

Модуль 1. Безопасность жизнедеятельности.

СМ №1. Теоретические основы безопасности жизнедеятельности.

СМ №2. Человек как элемент системы «Человек - жизненная среда».

Vital activity protection.

The aim – to provide students with modern knowledge on general regularities of origin and development of all kinds of danger and emergency, first of all of man-caused character, their prevention and elimination, their qualities and possible influence on health and life of people; to form all necessary skills for the successful professional activity of bachelors and specialists, dealing with protection of life and environment.

The subject – fundamentals of protection of individuals, society, state, humanity in everyday life and in an emergency.

Module 1. Vital activity protection.

SM № 1. Theoretical basics of Vital Activity Protection.

SM № 2. Human being as an element of a system “Man – environment”.

РОЗДІЛ II
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»

1. Структура робочої програми навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності»

Структуру робочої програми навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» наведено в табл. 1.

Таблиця 1. Структура навчальної дисципліни

Характеристика підготовки бакалаврів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<i>Кількість кредитів відповідно до ECTS – 1,5; у тому числі: змістових модулів - 2; самостійна робота.</i>	<i>Шифр та назва напрямку: 6.020107 „Туризм”</i>	<i>Обов'язкова. Рік підготовки: 2. Семестр: 7.</i>
<i>Кількість годин: усього - 54; за змістовими модулями (ЗМ): ЗМ1- 27 год.; ЗМ 2 – 27 год.</i>	<i>Шифр та назва спеціальностей: 6.020107 „Туризм”.</i>	<i>Лекції: кількість годин -18. Практичні роботи: кількість годин -18. Самостійна робота: кількість годин - 18.</i>
<i>Кількість тижнів викладання дисципліни: 16. Кількість годин на тиждень: 4.</i>	<i>Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр.</i>	<i>Вид контролю: залік.</i>

Під час навчання студенти отримують дві третини необхідних знань на лекційних заняттях і під час проведення практичних робіт та третину знань опановують під час наполегливої самостійної роботи, що сприяє закріпленню набутих знань та формуванню навичок творчо-пошукової, науково-дослідної роботи.

2. Кваліфікаційні вимоги до студентів

Дисципліна «Безпека життєдіяльності» є нормативною і передуює вивченню дисциплін професійного блоку.

Необхідна навчальна база перед початком вивчення дисципліни: до початку вивчення дисципліни студенти повинні опанувати знаннями з курсів соціології, політології, психології, філософії, правознавства, хімії, екології.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- мету та основні завдання курсу «Безпека життєдіяльності»; основні етапи розвитку проблеми забезпечення безпеки життєдіяльності людини; основні поняття, визначення та терміни безпеки життєдіяльності; загальні положення теорії управління ризиком;
- основні положення концепції прийняттого (допустимого) ризику; характеристики системи «людина-життєве середовище»; класифікацію джерел небезпеки, небезпечних та шкідливих факторів;
- сутність понять «життя», «людина», «діяльність», «праця»; біологічні та соціальні ознаки людини; характеристики середовища життєдіяльності людини; анатоמו-фізіологічні властивості, психічні особливості людини;
- фізіологічні та психічні можливості організму людини при взаємодії з навколишнім середовищем;; психічні характеристики людини і значення їх у безпеці життєдіяльності; роль біоритмів у забезпеченні життєдіяльності людини;
- причини та характер виникнення природних небезпек; основні заходи, спрямовані на запобігання природним небезпекам та мінімізацію їх негативних наслідків; причини та характер виникнення техногенних небезпек; основні джерела антропогенного забруднення; основні заходи та засоби захисту від їх впливу;
- заходи захисту від соціальних та політичних небезпек; основні заходи уникнення екстремальних ситуацій;
- загальну характеристику комбінованих небезпек; ознаки глобальної екологічної кризи;
- причини та наслідки виникнення небезпек у сучасному урбанізованому середовищі;
- основні заходи та засоби захисту від небезпек, властивих міському середовищу
- порядок організації ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій; види уражень організму людини; основні законодавчі та нормативні акти з питань безпеки життєдіяльності;
- основні законодавчі акти щодо охорони здоров'я; основні законодавчі акти щодо охорони праці; основні законодавчі акти щодо охорони довкілля; принципи та методи забезпечення безпеки життєдіяльності;
- нормативну та організаційно-методичну основу системи управління безпекою життєдіяльності.

вміти:

- визначати рівень безпеки системи «людина - життєве середовище»;
- ідентифікувати небезпеку, скласти номенклатуру небезпек, визначати зону небезпеки, визначати причини та можливі наслідки небезпек, класифікувати небезпечні, шкідливі та вражаючі фактори, оцінювати рівень небезпеки, моделювати умови виникнення небезпечних ситуацій;

- визначати характерні ознаки здоров'я, керувати своїм здоров'ям, економно його використовувати протягом усього життя та знаходити заходи для його збереження;
- уникати небезпек або зменшувати їх дію, зберігати своє здоров'я, виявляти вплив якісного стану компонентів середовища життєдіяльності людини на рівень її здоров'я, життєдіяльність і тривалість життя, виявляти вплив небезпек на людину залежно від фізіологічного стану організму людини, психофізіологічних якостей і властивостей;
- визначати профілактичні заходи захисту від тектонічних стихійних лих, приймати рішення, спрямовані на запобігання руйнівним наслідкам топологічних природних небезпек;
- застосовувати засоби захисту будівель і споруд від метеорологічних небезпек, визначати потенційну небезпеку надходження небезпечних речовин у середовище мешкання людини, оцінювати ступінь захисту сучасного житла від джерел небезпеки;
- запобігати виникненню та ускладненню конфліктних ситуацій, захистити себе в екстремальних ситуаціях криміногенного характеру;
- прогнозувати можливі наслідки дії природно-техногенних небезпек;
- визначати наявність небезпечної ситуації на транспорті;
- використовувати засоби запобігання інфекційним захворюванням; уникати вживання наркотичних речовин;
- ідентифікувати тип ситуації та оцінити рівень небезпеки, визначати профілактичні заходи запобігання надзвичайним ситуаціям;
- обґрунтовувати ймовірність прояву небезпечних факторів у разі виникнення надзвичайних ситуацій;
- надавати першу долікарську допомогу;
- застосовувати в практичній діяльності вимоги законодавчих і нормативних актів України.

3. Тематичний план навчальної дисципліни

При вивченні дисципліни «Безпека життєдіяльності» студент повинен ознайомитися з робочою програмою дисципліни, з її структурою, формами та методами навчання, видами та методами контролю знань.

Тематичний план дисципліни «Безпека життєдіяльності» складається з двох модулів, кожен з яких об'єднує у собі окремий самостійний блок, який логічно пов'язує кілька навчальних елементів зі змістом та наповненням дисципліни.

Навчальний процес здійснюється в таких формах: лекційні заняття, практичні заняття та самостійна робота студента. Перелік лекцій з дисципліни та їх тривалість наведено у табл. II.2.

Перелік лекцій з дисципліни та їх тривалість наведено у табл. 2.

Таблиця 2. Лекційний курс

Зміст	Кількість годин
Модуль 1. Безпека життєдіяльності	18
ЗМ 1.1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності	9
1. Вступ. Етапи формування БЖД як науки.	1
2. Безпека життєдіяльності як категорія.	2
3. Системний аналіз у безпеці життєдіяльності	1
4. Ризик як оцінка небезпеки.	2
5. Правові основи безпеки життєдіяльності.	1
6. Державне управління та нагляд за безпекою життєдіяльності.	2
ЗМ 1.2. Людина як елемент системи „Людина – життєве середовище”.	9
1. Людина як біологічний і соціальний суб’єкт.	1
2. Середовище життєдіяльності.	2
3. Фізіологічні особливості організму людини.	1
4. Психологічні особливості людини.	1
5. Роль біоритмів у забезпеченні життєдіяльності людини.	2
6. Медико-біологічні й соціальні проблеми здоров’я	2
Всього:	18

Практичні роботи та їх зміст наведено в табл.3

Таблиця 3. Практичні роботи

Зміст	Кількість годин
Ризик як оцінка небезпеки	4
Дія шуму і вібрації на організм людини	2
Іонізуючі випромінювання, радіаційна безпека	2
Електромагнітні поля (ЕМП) і випромінювання	2
Небезпека електричного струму	2
Хімічні і біологічні фактори небезпеки	2
Психофізіологічні небезпеки	2
Надання першої долікарської допомоги потерпілому	2
Всього:	18

Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента наведено в табл.4.

Таблиця 4 – Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1	1,5/54	18	-	18	18
ЗМ 1.1	0,75/27	9	-	9	9
ЗМ 1.2	0,75/27	9	-	9	9

4. Самостійна робота студента

Самостійна робота студентів передбачає ознайомлення із основною літературою та додатковими інформаційними та нормативними джерелами, які визначені тематичним планом і необхідні для повного засвоєння дисципліни, що вивчається. Крім того, готуючись до виконання і захисту практичних робіт, студенти користуються методичними розробками кафедри, які включають як теоретичні основи роботи, так і методичку її проведення і обробки отриманих результатів досліджень. Теми для самостійного вивчення окремих питань дисципліни наведено в табл.5.

Таблиця 5. Теми для самостійного вивчення матеріалу дисципліни «Безпека життєдіяльності» студентами

№ п/п	Найменування теми для самостійного опрацювання студентами	Тривалість самостійної роботи студента, год
1	2	3
1	Вступ. Етапи формування БЖД як науки.	1
2	Безпека життєдіяльності як категорія.	1
3	Системний аналіз у безпеці життєдіяльності.	1
4	Ризик як оцінка небезпеки.	1
5	Людина як біологічний та соціальний суб'єкт.	1
6	Середовище життєдіяльності.	1
7	Фізіологічні особливості організму людини.	1
8	Психологічні особливості людини.	1
9	Роль біоритмів у забезпеченні життєдіяльності людини.	1

1	2	3
10	Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я.	1
11	Природні небезпеки.	1
12	Небезпеки техногенного характеру.	1
13	Соціально-політичні небезпеки.	1
14	Комбіновані небезпеки.	1
15	Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі.	1
16	Запобігання надзвичайним ситуаціям та організація усунення їх негативних наслідків.	1
17	Правові основи безпеки життєдіяльності.	1
18	Управління та нагляд за безпекою життєдіяльності.	1
19	Усього самостійної роботи студента:	18

5. Засоби контролю та структура залікового кредиту.

Поточний контроль засвоєння матеріалу курсу проводиться у формі тестів за бальною шкалою для кожного змістовного модуля та захисту практичних робіт.

Підсумковий контроль визначає систему і структуру знань студента у цілому. Він проводиться у формі заліку на підставі результатів поточного контролю, проведення практичних робіт, а також успішного засвоєння проблемних питань, винесених на самостійну підготовку.

Студенти, які успішно виконали у встановлений термін усі навчальні завдання, допускаються до заліку.

Види та засоби контролю та відповідну максимальну кількість балів наведено в табл.6.

Таблиця 6. Види та засоби контролю та відповідна максимальна кількість балів

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Максимальна кількість балів %
Модуль 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 Тестування, захист практичних робіт	30
ЗМ 1.2 Тестування, захист практичних робіт	30
Підсумковий контроль	
Залік	40
Всього за дисципліною	100 %

6. Інформаційно-методичне забезпечення

Інформаційно-методичне забезпечення вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності» та самостійної роботи студентів наведено в табл. П.7.

Таблиця 7. Інформаційно-методичне забезпечення дисципліни

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1	2
1) Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник – К.: Каравела, 2005. - 327с.	ЗМ №1-№2
2. Овчаров О.В. Конспект лекцій з дисципліни „Безпека життєдіяльності” –Харків: СОП ІОЦ ХНАМГ, -2006. -132с.	ЗМ №1-№2
3. Серіков Я.О. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник. –Харків. –ХНАМГ, 2005. -304с.	ЗМ №1-№2
4. Лушкін В.А., Торкатюк В.І., Коржик Б.М., Ачкасов А.Є., Ніколаєнко Л.Ф. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник – Житомир, 2001. -671с.	ЗМ №1-№2
5. Джигирей В.С., Жидецький В.І. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник – Львів: Афіша, 2000. -255с.	ЗМ №1-№2
6. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Під редакцією Березуцького В.В. - Х.: Факт, 2005. – 384с.	ЗМ №1-№2
2) Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	
1. Ярошевська В.М. Безпека життєдіяльності: Підручник. –К.: ВД „Професіонал”, 2004. -560с.	ЗМ №1
2. Максимова Н.Ю. Безпека життєдіяльності: соціально-психологічні аспекти алкоголізму та наркоманії: Навч. Посібник. –К.: Либідь, 2006. -328с.	ЗМ №2
3. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності людини: Навч. Посібник. – Львів: Бескид Біт, 2005. -304с.	ЗМ №1-№2
4. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Під редакцією Березуцького В.В. - Х.: Факт, 2005. – 384с.	ЗМ №1-№2
5. Пістун І.П., Кіт Ю.В. Безпека життєдіяльності (Психофізіологічні аспекти). Практичні заняття: Навч. Посібник. –Львів: Афіша, 2000. -239с.	ЗМ №2
3) Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп’ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
1. Методичні вказівки до виконання практичних завдань з курсу „Безпека життєдіяльності” (для студентів 2 курсу денної форми навчання напряму підготовки 6.020107 «Туризм»)/Укл. О.Ю.Нікітченко, С.В.Нестеренко – Харків: ХНАМГ, 2010. – 38.	ЗМ №1-№2

Продовження табл.

1	2
Плакати:	
1.Схема ієрархії техногенної і природної безпеки.	ЗМ №2
2.Схема структури наук про безпеку	ЗМ №1
3.Таблиця „Порівняльна характеристика коефіцієнта частоти нещасних випадків на 100 тис. населення”	ЗМ №1
4.Таблиця „Категорії серйозності небезпеки”	ЗМ №1
5.Таблиця „Матриця оцінки ризику”	ЗМ №1
6.Таблиця „Джерела та рівні шуму”	ЗМ №2
7.Таблиця „Одиниці виміру радіоактивних випромінювань”	ЗМ №2-
8.Таблиця „Приблизний хронометраж енерговитрат людей”	ЗМ №2
9.Таблиця „Енерговитрати людини на різних етапах діяльності”.	ЗМ №2
10.Таблиця „Стан травматизму в Україні по роках”	ЗМ №1
11.Таблиця „Медикаменти і засоби для надання першої долікарської допомоги”	ЗМ №2
12.Таблиця „Гранично допустимі концентрації шкідливих речовин у ґрунтах”.	ЗМ №2
13.Таблиця „Гранично допустимі концентрації шкідливих речовин у питній воді”.	ЗМ №2
14. Таблиця „Гранично допустимі концентрації шкідливих речовин у атмосфері населених пунктів”	ЗМ №2
15.Таблиця „Характеристика та дія хвороб”	ЗМ №2
16.Таблиця „Отруйні тварини”	ЗМ №2
17.Таблиця „Отруйні рослини”	ЗМ №2
18.Таблиця „Основні параметри, що характеризують вібрацію”	ЗМ №2
19..Графік динаміки кількості загиблих у побуті	ЗМ №1
20.Графік глобальних пріоритетів основних загроз техногенній та природній безпеці	ЗМ №2
21.Графік розподілу ризиків у конкретній державі.	ЗМ №1
22.Графік індексу втрат, що очікуються	ЗМ №1

7. Критерії оцінювання знань і вмінь студентів

При оцінюванні знань за основу слід брати повноту і правильність виконання студентами завдань. Необхідно враховувати здатність студента: диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання; інтерпретувати схеми, графіки, діаграми; встановлювати різницю між причинами і наслідками; застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях; викладати матеріал на папері логічно, послідовно з дотриманням вимог нормативних документів.

Оцінка за виконання завдань з нормативної дисципліни „Безпека життєдіяльності” виставляється згідно з існуючим положенням за чотирьохбальною системою - „відмінно”, „добре”, „задовільно”, „незадовільно”.

„Відмінно” – глибокі та системні знання учбового матеріалу, тобто студент опанував основну та додаткову літературу, добре уявляє зв'язок головних питань дисципліни і їх значення для майбутнього професійного напрямку.

„Добре” – тверді знання навчального матеріалу та вміння застосовувати отримані теоретичні та практичні навички в конкретних ситуаціях. Студент засвоїв основну літературу, здатний до самостійного використання та оновлення знань у процесі навчання та подальшої професійної діяльності.

„Задовільно” – студент знає основний програмний матеріал у обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної праці за фахом, вміє викладати матеріал логічно та послідовно, але є деякі помилки, загальне ж враження позитивне. Знає основну літературу.

За наявності зазначених знань студент отримує залік з вивченого курсу нормативної дисципліни „Безпека життєдіяльності”.

У випадку отримання оцінки „незадовільно” (тобто коли є суттєві прогалини в знаннях основного навчального матеріалу. Студент не може самостійно продовжувати навчання або приступити до професійної діяльності. Потрібні додаткові знання з даної дисципліни) студент не отримує залік і повинен забезпечити належне вивчення матеріалу дисципліни.

Відповідно до „Положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу” МОНУ та наказу ректора ХНАМГ від 14.12.2006р. №173-01 „Про введення в дію типової форми накопичувальних заліково-екзаменаційних відомостей (за кредитно-модульною системою організації навчального процесу в Академії)”, критерії оцінювання навчальних досягнень студентів передбачені в табл. 11.

Таблиця 8 – Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

% набраних балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1	2	3
більше 90-100 включно	Відмінно	A
більше 80-90 включно	Добре	B
більше 70-80 включно		C
більше 60-70 включно	Задовільно	D
більше 50-60 включно		E
більше 25-50 включно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
від 0-25 включно	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Безпека життєдіяльності. Є.П. Желібо, -К.: Каравела, 2005. -344с.
2. Конспект лекцій з курсу «Безпека життєдіяльності». О.В. Овчаров, -Х.: ХНАМГ, 2006. -132с.

Додаткова

4. Безпека життєдіяльності: соціально-психологічні аспекти алкоголізму та наркоманії. Н.Ю. Максимова, -К.:Либідь, 2006. -328с.
5. Безпека життєдіяльності. Р.С. Яким, -Львів: Бескид Біт, 2005. -304с.
6. Безпека життєдіяльності. Ю.С. Скобло, -К.: Кондор, 2003. -424с.
7. Безпека життєдіяльності. В.А. Лушкін, -К., 2001. -350с.
8. Безпека життєдіяльності. Є.П. Желібо, -К.: Каравела, 2001. -340с.
9. Безпека життєдіяльності. В.С. Джигирей, -Львів: Афіша, 2000. -248с.
10. Безпека життєдіяльності. Є.П. Желібо, -К.: Каравела, 2000. -322с.
11. Безопасность жизнедеятельности. Безопасность технологических процессов и производства. П.П. Кукин. –М.: Высшая школа, 1999. -318с.
12. Безпека життєдіяльності. Я.І. Бедрій. –Львів.: Афіша, 1999. 275с.
13. Безпека життєдіяльності. І.П. Пістун, -Суми.: Університетська книга, 1999. -301с.
14. Безопасность жизнедеятельности. Э.А. Арустамов, -М.: ИВЦ «Маркетинг», 1998. -448с.
15. Безпека життєдіяльності. І.П. Пістун, - Львів.: Світ, 1995. -288с.
16. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності. –Харків: ХДАМГ, 1995. -97с.
17. Безопасность жизнедеятельности. Конспект лекций. С.В. Белов, С.В. Белов, -М.: Высшая школа, 1992. -110с.
18. Безпека життєдіяльності.(Психофізіологічні аспекти). Практичні заняття. І.П. Пістун. –Львів: Афіша, 2000. -239с.
19. Безопасность жизнедеятельности. С.В. Белов, -М.: Высшая школа, 1999. -248с.
20. Безпека життєдіяльності. В.С. Джигирей, -Львів: Афіша, 2001. -356с.

Ресурси мережі Інтернет

21. <http://www.mns.gov.ua>. Журнал „Надзвичайна ситуація”, засновник: Агентство „Чорнобильінтерінформ”, м.Київ.
22. Поштовий індекс: 01237, 01893, e-mail: osnova@iptelekom.net.ua. Журнал „Безпека життєдіяльності”, засновники: Міжнародна академія безпеки життєдіяльності; видавництво „Основа”.
23. <http://www.school-obz.org>. Журнал «Основы безопасности жизнедеятельности», печатный орган Министерства Российской Федерации по делам гражданской обороны, чрезвычайным ситуациям и ликвидации последствий стихийных бедствий.

Навчальне видання

Нікітченко Ольга Юріївна,
Нестеренко Світлана Володимирівна

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності»
(для студентів освітньо кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки
6.020107 „Туризм”)

Комп'ютерне верстання: О.І. Малюга

План 2010, поз. 120 Р

Підп. до друку 21.10.2010 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84 1/16

Ум. друк. арк. 1,2

Зам. № 6458

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001